

ŠTEFAN HAUKO

Vrt spominov in tovarištva, Petanjci 2025, jubilejna razstava akvarelov.

Rojen 18. avgusta 1935 v Sodišincih. Šolo za oblikovanje v Ljubljani je končal 1962; Akademijo za likovno umetnost v Ljubljani pa leta 1966 pri profesorjih Mariju Preglju, Francu Miheliču in Gabrijelu Stupici. Podiplomski študij na akademiji pa je nadaljevan pri prof. Mirku Šubicu. Leto pozneje 1967 se je zaposlil kot restavrator v Narodni galeriji v Ljubljani.

Nagrade: 1962, 2.nagrada za plakat »Poklicno usmerjanje«, Ljubljana; odkupna nagrada za plakat »Baletni festival«, Ljubljana; 1971, nagrada Intart 4 za slikarstvo, Celovec/Klagenfurt; odkupna nagrada na 2. razstavi jugoslovanskega portreta u Tuzli, Tuzla; 1982, nagrada na razstavi sodobnega gvaša, Radenci; 1983, Velika premija Pannonia 83, Murska Sobota; 2003, častni občan Občine Tišina.

Likovna monografija Štefan Hauko, avtorja besedil Aleksander Bassin in Franc Obal, Monumenta Pannonica, Pomurska založba 2004, Murska Sobota.

90. letni akademski slikar, specialist restavrator Štefan Hauko je danes edini živeči član skupine DHLM, ki so jo sestavljali poleg njega še akademski slikarji Ladislav Danč (1932—1979), Franc Mesarič (1938—2020) in Lojze Logar (1944-2014). Skupini, ki je delovala v letih od 1970 do 1975 je uspelo prvi uveljaviti moderno likovno umetnost v Prekmurju, ki je z otvoritvijo Razstavnega paviljona arhitekta Franca Novaka leta 1965 v Murski Soboti prevzela vlogo osrednjega regijskega nosilca galerijske in razstaviščne dejavnosti v Pomurju. Pomembno vlogo pri njenem razmahu so predstavljala tudi likovna dela našega jubilaranta Štefana Hauka.

V njegovih zgodnjih delih, vezanih na značilnosti ekspresivne figuralike, nastalih v 70. letih 20. stoletja, občutimo metaforično preobrazbo antropomorfnih oblik združene človeške figure in krajine. Pojavnost figure pod

oblaki, v travi, v močvirju..., zrcali tesnobno občutena, magično učinkujoča prizorišča osamljenosti in izgubljenosti, izražene v koloritu hladnih barv nebesne atmosfere in krajine, upodobljene v nadrealistično občuteni dimenziji. Kulminacijo posebljene mladostne izkušnje težavnega dela odkriva podoba kosca, naslikana v gibanju, v rotaciji telesa, zamahu z roko in ritmičnem razčlenjevanju slikovnega polja.

Panoramski pogledi na ob mursko krajino, nastali v 80. letih, odprejo prostor krajine v globino vse do horizonta, in še dalje v nebo. V nadaljnji radikalizaciji videza abstrahiranega predmetnega sveta se likovni izraz po letu 1995 sintetizira v podobo intimno doživetega in podzavestno občutenega mikrokozmosa panonskega prostora, vira miselne in čustvene konotacije vezanosti na domačnost ob murskega sveta. Pogledi na prostrano panonsko ravnico odkrivajo duha slikarjevega romantično doživetega odnosa do panonskega sveta. V njegovem izraznem sporočilu se zrcali prikrita izkušnja minevanja, neustavljivega spreminjanja, izginjanja, rušenja idilike arhaičnosti in svobode prvinskosti sveta. Posebej jo občutimo v vizionarskem motivu mlina na Muri, v katerem opazimo minimaliziranost prosojnih barvnih nanosov predmetnega sveta, ki v ugašajočem svetlikanju barvnega pigmenta počasi izginja v globino prostora.

Podobe trav, podvodnega rastlinja, obrežja poraslega s čopasto travo, oživiljenih mravljišč, številnih vodnih izvirov, odtisov sledi v pesku, ostankov starodavnih usedlin, trdoživih grudičastih prsti zemlje, prepleta organske razraščenosti bodljikavega robidovja in vejevja, oživljajo slikarjevo imaginacijo asociativne čutnosti sveta.

V najnovejših delih, akvarelih poimenovanih Samota(e), odkrivamo preoblikovanje predmetnega sveta v novi avtonomni likovni svet abstrakcije, zavezane izključno notranji, čutno zaznavni inspiraciji in intuiciji. V njem je sintetiziral zavestni in podzavestni odnos do sveta samote, osamljenosti, minevanja, naslikan v ritmičnem razčlenjevanju površine slike, v kateri je s prepletom črtkastih dolgih ali kratkih, debelih ali tankih slikarskih potez formiral strukture svetlobnih jeder in geometriziranih amorfnih form, ki določajo intenzivnost več plastne telesnosti slikovnega nosilca. Z večkratnimi,

hitro izvedljivimi in veščimi potezami čopiča in prelitimi barvnimi madeži je ustvari čudovito gradacijo barvnega tona, ohranjajoč pri tem prosojnost iluzionističnosti slikovnega nosilca. V nekaterih delih prepoznavamo obrise človeškega telesa, obraza, akta, preobrazbo metulja..., prepletene z dinamično občuteno linijo, ki se združuje v temna polja, energijske točke, nosilke dramatičnega občutja več pomenske, duhovno občutene bivanjske stiske človeškega bitja.

Posebni del slikarjeve likovne ustvarjalnosti predstavlja sakralna umetnost, ki obsega mozaike, poslikave cerkva in kapel, slikana stekla, skulpture, portrete, ambientalne slike, nagrobnike, notranjo opremo in javne spomenike v Sloveniji, predvsem v Prekmurju, in v Clevelandu v ZDA. Tokrat posebej omenjam njegova dela ustvarjena v Občini Tišina: 1965, nagrobni mozaik družine Hauko, Murski Petrovci; 1978, nagrobna lesena plastika družine Gabor, Petanjci; 1984, portret dr. Franca Ivanocyja, olje na platno, župnijska cerkev, Tišina; 1997, freska na pročelju mrliške veže, Petanjci; 2006 nagrobnik tišinskega župnika, dekana in časnega kanonika Janeza Gregorja (1911—2004), pokopališče Tišina; 2010 poslikava kapele z dvema angeloma v Gederovcih; 2011, Prekmurski Totem, Vrt spominov in tovarištva na Petanjcih; 2013 poslikava zunanosti mrliške veže na Petanjcih. Izrazna govorica Haukove obogatitve številnih sakralnih objektov in prenovljenih arhitekturnih spomenikov je simbolna in vezana na osebni, intimno občuteni odnos do svétosti življenja. Njegove podobe niso samo večpomenske, temveč so znamenja univerzalnega vesoljnega kontemplativnega prostora, prežetega z umetnikovo notranjo imaginacijo in bivanjsko usodnostjo človeka.

mag. Franc Obal, umetnostni zgodovinar

Petanjci, avgust 2025

U S T A N O V A D R . Š I F T A R J E V A

FUNDACIJA